

alkatába még nem fért be, talán épp továbbfejlődését gátolnánk evvel.

Papp György. 1937-ben született, a Szegedi Pedagógiai Főiskolát végezte.

Munkái igényesen sorakoznak fel a bemutatón. Zárt foltú, fojtott hangú képei, frissebb és mozgalmasabb grafikai a fejlődésében forrongó egyéniség önmagával vívott harcát sejtetik. Felszabadulásának biztosítéka az a komolyság, ami törekvéseit áthatja. Szójátékkal kell élnem, mikor belső összeütközését jellemezni próbálok. Realista költőiség és költői realizmus olyan megjelölések, amelyekben ha kevés, de valami különbség mégis van. Választani kell a kettő között, hogy föl-táruuln előtte saját útjának a kapuja.

Zombori László. 1937-ben született. Úgy mint Dér és Papp, szintén a Pedagógiai Főiskolán tanult. Mestereiket csak dicséret illetheti, mert megtanították őket a mesterség ismeretére anélkül, hogy szellemi alkatukat és művé-

szi felfogásukat rájuk kényszerítették volna.

Zárt, egyszerű, monumentális szemlélet Zombori művészete. Feketéi, meleg barnái, bravúros faktúrái túlmutatnak az itt bemutatott csendélet világán. Szintetikus világszemléletre való törekvéshez minden eszköze megvan.

Hajlékony és biztos mozdulatai tévedhetetlen képalkotóvá teszik. Lelkiismerete azonosul az alföldi iskola nagy hagyományával, de érzékeny intellektusa túltekinthet szűkebb határainkon. Ha ezen a széles és színes horizonton tagítja tovább képalkotó művészetét, akkor az itt bemutatkozó többi fiatallal együtt a magyar művészet tartós értékét fogja jelenteni.

A kis kiállítás hatodik tagjaként **Horváth Mihály** jelentkezik alkalmazott grafikáival. Egzakt, jól kiegyensúlyozott betűkompozíciói harmonikusan szolgálják feladatukat.

SZENTGYÖRGYI KORNÉL

GONDOLATOK AZ IDEI ALFÖLDI TÁRLATRÓL

A XI. Alföldi Tárlat Munkácsy-emlékéremmel jutalmazott művésze **Szurcsik János**. Izgalmas egyéniség. Állásfoglalásra, ítetalkotásra készlet. Az elmúlóban is a meglevő ellentétet, a kitörni vágyást ragadja meg. Munkáinak dinamizmusa a korhoz cselekvően történő hozzászólást, a hatni akarás igényét tükrözi. A „Nagy utazás” láttán az embernek az az érzése támad, hogy az elkezdett út nem akármilyen „beérkezést” sejtet.

Szalay Ferenc két képe — a „Temezés” és az „Öregasszony lámpával” — az elbeszélőkedv, a derű és az emberiesített tragédiák különös, bonyolult összhangja. Egyaránt szól a betévedt látogatóhoz és az inyenchez is.

S itt van **Fejér Csaba** apró részleteket is jelző, de nagyvonalúsággal megfestett csendélete. A végsőkig letargiasított világ az általános képzetét is kelti: újra át kell gondolnunk az *asztal* funkcióját. Nem más ez, mint az emberi szertartások különös, szent helye, néma tanúja. A monochrom színvilág a tárgyvilágos szűkszavúság fojtott lírával elegyítve; a puritánság és gazdagság e feszített, borotvaélen kiegyensúlyozott világa fokozott szellemi izgalmat kelt a türelmes nézőben. Ugyanakkor az alkotó intellektuális egyéniségére is utal. E kép csaknem „absztrakt”: Az asztallap a maga gör-cseivel akár egy holdbéli táj is lehetne. Ám mégsem rideg, holt vidék ez,

hiszen a frissen súrolt nedves falap *embereket* hív és vár az újabb „szertartáshoz”.

Kosza Rozália, Lipták Pál, Pál Gyula: Egy ember — művész — ha beéri, a látvány útja a szemem keresztül nem közvetlenül a kézhez vezet. A képpé formálás mégis oly természetesnek tűnik, mintha úgy lenne. Az élmény, míg a nézőben is élménnyé válhat, kibogozhatatlan belső események sorozata után lép napvilágra. A gazdag élettapasztalat, a művészi tudat kellő hőfokon kicsapódva az érettség, a harmónia érzését adja. Mindezek indokoltá teszik e három művész egymásmellettiségét: a megtalált, kimunkált egyéni világ — noha külön-külön mindegyik más és más. Hangvétélükben is van valami közös. Míg Pál szürkésbarna, meleg, férfias nosztalgija a nyírségi ember sorsközösség vállalásából ered, addig Kosza és Lipták derűs-játékos lírája egyéni fájdalmaikra is utal.

Fülöp Erzsébet meglepően nagy mennyiségű anyagot mutat be. Műveit a tőle megszokott filozofikus hangvétellel jellemzi. Talán innen van az, hogy a képek néha kiszámítottak, majdnem hidegnek hatnak.

Hézsó Ferenc egyéniségének, életszeretetének verbó áradása — egy meghatározott formarenden belül — tobzódó színvilággal jelentkezik.

Kiss Nagy András személyében egy

eredeti formában és fémbe gondolkodó szobrászt köszönhetünk ezen a kiállításon is. Legtöbb plakett, érem felületét „művi” úton felborzolják, belevésnek, belekarcolnak, vagyis erőszakot követnek el az anyagon. A megjelenített elidegenedik hordozójától, noha anyaguk közös, és itt az ellentmondás. Az érem- és plakettkészítés Kiss Nagy Andrásnál nem kiruccanás (mint sok festőnél és grafikusnál az exlibris-készítés), hanem a körplasztikával egyenrangú művészi tett, s ezzel meg is szünteti a fent jelzett kettséget. Ezért hatnak alkotásai organikusnak. Nála az öntés nem csupán kiöntést, hanem gondolkodásmódjának alapját jelenti. A hőmpolygó, hullámzó lávatómeg dinamikáját megőrzi megszilárdultan is. A mozgást úgy indítja a korong szélén, hogy az természetes folyamatként megszüli a formát, a vonalat, ami nem is vonal, hanem az anyag egy heves kitüremkedése, s így jelenik meg előttünk egy akt, egy Bartók-fej stb. Szinte kellett magát a kézbe vételre, a lüktetés kitapintására. De vigyázat: hátha a fém is izzik még! Szobrai megömlő formárszeivel, de sohasem kubusokra hulló elemeivel ugyanezt a fémbe való gondolkodást tükrözik.

Ezen a ponton az élmény regisztrálásának lendülete megszakad, s ez a krónikás hibája, ti. nem tud gazdálkodni a rendelkezésére szabott terjedelemmel. Pedig helyet és elismerést

követelnek még műveikkel olyan művészek, mint Kass János. Grafikai lapjainak eredetiségét és művészi rangját itt és most újra fölfedezni banálisnak hatna. Csak a köszönet hangján szólhatunk, hogy közvetlenül gyönyörködhettünk alkotásaiban.

Vagy a szintén új színfoltot adó *Baranyó Sándor*, kinek olajképei a maguk mélyzengésű lírájával tovább erősítik a tárlat alföldi jellegét.

Schéner Mihály a néző szemléletmódját is új utakra terelő képekkel szerepel: a stilizált megjelenítés eleve az általános összefüggések megláttatására kényszerít.

Bíró Lajos a festés technikájából adódó véletleneket is tudatosan alkalmazza tempera képein. Egyéni színvilággal tárja elénk friss, emberi érzéseit.

Kordovánér János, kinek gobelinjei nemcsak a népművészet formavilágát ismerő, hanem e jegyekkel átítatott, sajátos ritmusérzékkel megfogalmazott mondanivalójú, szigorú művészt reprezentálnak.

Rácz Edit életigenlést sugárzó bronzai, *Tóth Sándor* áhítattal megmunkált érmei és szobrai, *Mladonyiczki Béla* fában és ólomban megoldott plasztikai mind azt bizonyítják, hogy ha az egyes alkotások ily. mértékben gazdagítják, emberségre tanítják a nézőt, akkor maga a kiállítás összességében is csak rangos lehet.

SZÉKELYHÍDI ATTILA

SZABADKAI MŰVÉSZEK SZEGEDEN

A közös nyelvet beszélő képzőművészek hamar szót értenek egymással határon innen és túl. S mennyivel tartalmasabb ez a kapcsolat, ha két testvérváros művészei találunk egymásra, úgy ahogyan Szeged és Szabadka eleven kulturális cseréjében erre lehetőség nyílt. Alig két esztendeje helyi erőből indították el azt a kiállítássorozatot, amely minden évben az új termés kölcsönös megismerésére ad jó alkalmat, és ezenfelül a személyes barátkozás, a közös alkotói gondok megbeszéléséhez is jó alapot szolgáltat. A jugoszláv és magyar művészek a két határvárosban jól ismerik egymás munkáit, részt vesznek azokon a tanácskozásokon, amelyek a szocialista művészet elméleti kérdéseit boncolgatják.

Miben különbözik és hol ölelkezik a két ország modern képzőművészete? A vadaságiak is elkötelezettnek vallják az alkotómunkát. E szemlélet képviselői az állásfoglalást és a kísérletezést tartják tevékenységük két pillérének. Ezt ki-ki saját lelki ismerete és temperamentuma szerint értelmezi – a sokféle törekvés azonban hiánytalanul jelentkezik a tárlatokon. A mi alföldi iskolánkhoz közel álló drámai szenvedélyesség, a tanyák és falvak együttérző feldolgozása békésen megfér az elvontabb formákban gondolkodó művész munkái mellett, a népi eredetű stilizáció a szürrealista kompozíció szomszédosságában. A művésziváratást szélesebben értelmezik, akadémiai képzettségű mesterek és autodidakták együtt, azonos feltételek mellett állítanak ki.

A hagyományostól a szélsőségesig terjedő skálán a lírai indítású kalligrafikus kompozíciók adnak finom átmenetet.

A magyar művészettel rokon Szilágyi Gábor felfogása. A lehetőfinom vonalak és tónusok, a féli tájba szótt gondolatok, egy-egy szimbolikus jelentésű madár vagy